

Samen op weg in Enschede

Advies van de Commissie Organisatorische Structuur
van de Samen-op- Weg Gemeente Enschede (COSS)

Enschede

1 juli 1998

Inhoud

Samenvatting	5
1. Taak en samenstelling van de commissie	7
2. Probleemstelling	7
3. Hoofdpijnen van de organisatorische structuur.	8
4. De wijkgemeente	10
5. Vooruitzichten voor de inkomsten	11
6. Vooruitzichten voor de uitgaven	14
7. Aantallen predikantsplaatsen en gebouwen	15
8. De keus van de kerkgebouwen	17
9. Verdeling van de predikantsplaatsen over de wijken	19
10. Beleid op de korte en de lange termijn	22
11. Slotopmerkingen	23

De Commissie Organisatorische Structuur van de Samen-op- Weg gemeente Enschede (COSS), die dit rapport heeft uitgebracht, bestond uit:

G. A. Holsbrink - Engels (secretaris)

A. Hoogerwerf irapporteur)

I. Keizer

J. Scheringa (voorzitter).

Samenvatting

1. Het Samen op Weg proces biedt mogelijkheden voor een nieuw élan en een betere taakverdeling en coördinatie. Tegelijk is er een groeiend besef dat meer samenwerking tussen de wijkgemeenten binnen Enschede als geheel noodzakelijk is.
2. De betrokken kerken bevinden zich wegens het dalende ledental, de vergrijzing en de financiële problemen in een bijzonder zorgelijke situatie.
3. Gereformeerde en hervormde organen (*CKIKAZ*, Kerkvoogdij, Commissie van beheer, diakonieën, kerkelijke bureaus en waar mogelijk wijkkerkenraden) moeten worden samengevoegd. De omvang en het aantal vergaderingen van de bestuurlijke organen kunnen worden beperkt. De taken moeten meer langs functionele lijnen worden verdeeld. Voor de jongeren, vorming en toerusting, sociale vraagstukken, en andere inhoudelijk~aken moeten werkgroepen op centraal niveau en wijkniveau functiOnëi-en, begeleid door een predikant die zich in het onderwerp specialiseert. Bij de speciale taken verdienen de jongeren en vorming en toerusting de hoogste prioriteit.
4. Bij het beroepen van predikanten moet, zoals reeds de praktijk is, steeds worden vastgelegd dat zij niet alleen voor een bepaalde wijk zullen werken, maar ook voor een andere wijk en voor taken op centraal niveau kunnen worden ingezet.
5. Het aantal betalende leden van de SOW kerken zal, als de huidige daling zich doorzet, teruglopen van ruim 4300 in 1992 naar minder dan 2300 in het jaar 2008: bijna een halvering in zestien jaar tijd. De stijging van de gemiddelde bijdrage per lid is niet voldoende om de stijging van de uitgaven te dekken. De uitgaven kunnen door inkrimping van de kerkenraden en de kerkelijke bureaus iets worden verlaagd. De exploitatiekosten per kerkgebouw kunnen ongeveer gelijk blijven, maar de kosten per predikantsplaats zullen aanzienlijk stijgen. Er moet een werkgroep fondsenwerving komen.
6. Gezien het tekort op de begrotingen moet op zeer korte termijn één van de thans negen predikantsplaatsen worden opgeheven en een kerkgebouw worden verkocht. Binnen het kader van de verwachte ontwikkeling van de inkomsten en de uitgaven kunnen er in het jaar 2008 bij de SOW ten hoogste 6,5 predikantsplaatsen en w...kerkgebouwen..in eigendom zijn.
7. Op basis van acht predikantsplaatsen zullen voorlopig per wijk de volgende aantallen predikantsplaatsen beschikbaar zijn, met daarachter tussen haakjes het verwachte aantal in 2008: Detakerk 0,6 (0,5), EudokiafThomaskerk 1,3 (1,5), Helrnerhoek 0,4 (0,4), Lonneker 0,5 (0,4), Oosterkerk 1,0 (0,5), Opstandingskerk 0,9 (0,5), Verrijzeniskerk 1,5 (1,1), Vredeskerk 1,3 (1,2), citypastoraat 0,4 (0,3).

8. Op korte termijn kunnen de meeste wijkgemeenten worden gehandhaafd. De wijkgemeenten Apostel Thomaskerk en Eudokiakerk moeten worden samengevoegd. Op de wat langere termijn moet de SOW Enschede worden ingedeeld in drie wijken, bestaande uit de volgende huidige wijkgemeenten:
Noord: Detakerk, Kapel Lonneker, Oosterkerk, Opstandingskerk;
Zuidwest: Apostel ThomaskerkiEudokiakerk en Helmerhoek;
Zuidoost: Verrijzeniskerk en Vredeskerk.
De grenzen van de huidige wijken blijven in principe ongewijzigd, doordat bestaande wijken in hun geheel worden verenigd.
9. Het pakket met de meest evenwichtige oplossing op de korte termijn voor de begrotingstekorten en de vacatures is het volgende: a. De Eudokiakerk wordt verkocht. b. De vacatures, ontstaan door het vertrek van ds. Keijzer (Vredeskerk) en ds. Weeda (Eudokiakerk) dienen intern te worden vervuld, met dien verstande dat de Vredeskerk 1,0 en Eudokia 0,5 predikantsplaats bezet. Deze oplossing is alleen realiseerbaar binnen het kader van het recht van de betrokken wijkgemeenten op een vrije keuze bij het beroepen van een predikant, in dit geval echter met inachtneming van het belang van de SOW Enschede als geheel. Van de bouw van nieuwe kerkgebouwen kan in de afzienbare toekomst geen sprake zijn.
10. Om de zichtbaarheid van de kerk in de Enschedese samenleving te vergroten, is het onder meer wenselijk dat maandelijks (bijvoorbeeld op zondagochtend om elf uur of op zaterdagavond om zeven uur) in de Grote Kerk een oecumenische dienst met een voorhoedefunctie wordt gehouden, verzorgd door het studentenpastoraat en het citypastoraat.

1. Taak en samenstelling van de commissie

De Commissie Organisatorische Structuur van de Samen-op-Weg Gemeente Enschede (COSS) is op 19 maart 1998 ingesteld door de Kerkenraad Algemene Zaken (KAZ) van de Gereformeerde Kerk te Enschede en de Centrale Kerkenraad (CK) van de Hervormde Gemeente te Enschede.

De opdracht aan de commissie, toegezonden bij een brief van 11 april 1998, luidt, kort samengevat, als volgt: 'De **CK/KAZ** verzoekt de commissie een beleidsplan op te stellen met betrekking tot de organisatorische structuur van de SOW gemeente Enschede. De **CK/KAZ** vergadering heeft besloten het Citypastoraat te rekenen tot een kerntaak en daarvoor financiële en personele middelen in te zetten. Mede daardoor is de financiële positie van de kerken zodanig dat geduchte besparingen nodig zijn. Dit zal offers vragen met betrekking tot het aantal betaalde ambtsdragers, kerkgebouwen en beheer. Wij zullen gaarne voorstellen ontvangen omtrent het aantal predikantsplaatsen en het soort aanstellingen die u gewenst acht: voltijds of deeltijds, over de gewenste kerkgebouwen, over optimale wijkgrenzen en over datgene wat u onder onze aandacht wilt brengen. Bij dit alles verzoeken wij u binnen de financiële kaders te blijven van de bovengenoemde rapporten' (van hervormde en gereformeerde zijde over de verdeling van predikantsplaatsen).

Leden van de commissie waren J. Scheringa (voorzitter), G. A. Holsbrink - Engels (secretaris), A. Hoogerwerf (rapporteur) en J. Keizer.

Brieven en/of mondelinge informatie heeft de commissie in dank ontvangen van mevrouw M. Tjia - Boon (namens de kerkenraad Opstandingskerk) en de heren G. A. Addink (voorzitter van de **CK/KAZ**), J. Beimers (lid Commissie van beheer), ds. K. P. de Boer, A.F. P. Burgersdijk (namens de kerkenraad Vredeskerk), H. K. Dragtstra, D. Feil, H. Foekens (namens de kerkenraad Eudokia aan de KAZ), J. A. Holsbrink, ds. W. P. Jansen (namens het GPO aan het moderamen **CK/KAZ**), ds. C. Kuijvenhoven, W. van Norden, A. H. Prins (lid Kerkvoogdij), Y. F. Winkler (namens de kerkenraad Detakerk), ds. J. D. Zuurmond en ds. D. H. L. M. B. van Zijll Langhout. De commissie dankt ook de kerkelijke bureaus voor het verschaffen van gegevens. Alle ontvangen bijdragen waren waardevol voor het werk van de commissie.

Het onderstaande advies wordt na overweging van diverse alternatieven eenstemmig uitgebracht.

2. Probleemstelling

In het licht van haar opdracht heeft de commissie getracht de volgende vragen te beantwoorden:

Hoe zal de organisatorische structuur van de Samen-op-Weg Gemeente Enschede (SOW) zich in de nabije toekomst in hoofdlijnen moeten ontwikkelen? (paragraaf 3)

Aan welke voorwaarden moet een wijkgemeente voldoen? (paragraaf 4)

Welke financiële middelen zijn de komende tien jaar voor de SOW naar verwachting beschikbaar? (paragraaf 5)

Welk deel van deze middelen is naar verwachting beschikbaar voor predikantsplaatsen en kerkgebouwen? (paragraaf 6)

Hoeveel predikantsplaatsen en kerkgebouwen kunnen, uitgaande van hun gemiddelde kosten, behouden blijven? (paragraaf 7)

Volgens welke criteria kunnen welke kerkgebouwen worden behouden dan wel opgeheven? (paragraaf 8)

Hoe kunnen de predikantsplaatsen over de wijken worden verdeeld?
(paragraaf 9).

Welke beslissingen moeten op korte en langere termijn worden genomen?
(paragraaf 10)